FABRICADO POR:

La Pineda S/A

Carretera de Regencós, 2 - Begur, km. 2
Tel. 62 32 06 - Fax 62 39 60
17255 BEGUR (Girona) SPAIN

LA XEMENEIA INDUSTRIAL DE 'CERÁMICAS LA PINEDA' DE REGENCÒS (1966-1988)

Rosa M. Masana. Publicat a Totbisbal el 10-12-2011

http://www.totbisbal.com http://www.totbisbal.com http://www.totbisbal.com

La xemeneia industrial de 'Cerámicas la Pineda' de Regencós (1966-1988)

El municipi de Regencós preserva dues xemeneies industrials que rememoren el seu passat ceramista i d'elaboració de maons. Al número 8 de la revista El Garbell es parla de la xemeneia industrial de la bòbila Mató Vila. Atès que la revista ha desaparegut, edito ara aquest material sobre Cerámicas la Pineda, que elaborava material de jardineria, a través de totbisbal.

Gràcies a la informació lliurada pel senyor Àngel Sierra Alonso, a la fotografia, ara és més fàcil saber alguna cosa de l'empresa i de la seva xemeneia industrial.

Els orígens i la trajectòria de l'empresa

Àngel Sierra va néixer a Paralejos de Abajo (Salamanca), un poble petit on totes les famílies, explica, eren ceramistes. La seva tenia la tradició tant per part paterna com materna. Després de fer una acurada revisió de documents, va poder constatar com l'activitat ceramista familiar es remunta a l'any 1540.

Es va traslladar a viure al Baix Empordà l'any 1962, quan tenia 23 anys, i va treballar a la fàbrica *La Estrella* de la Bisbal. Es va casar amb M. Pilar Rueda, amb qui va tenir un fill. El 1966, amb Francesc Feliu Batllent (epd), van crear una societat per posar en marxa l'empresa Ceràmiques la Pineda, situada al quilòmetre 2 de la carretera de Begur, al municipi de Regencós.

Imatge de Francesc Feliu, mestre d' obres que va edificar la xemeneia de la Pineda que veiem adjunta.

Van adquirir un solar de 6.000 metres quadrats, destinant-ne uns 3.500 a activitats industrials. La matèria primera, és a dir, l'argila, l'obtenien d'una cantera que hi havia a mà dreta de la mateixa carretera, tot i que la major part l'adquirien a una empresa d'argiles colades de Corçà, i a Trayter.

Explica que quasi tots els productes que feien es destinaven a l'exportació. Els seus clients més importants eren d'Alemanya, França, Suïssa i Holanda, tot i que també exportaven a altres països, fins i tot a les Illes de la Reunió.

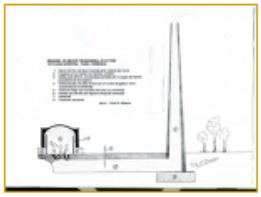

El secret de l'èxit de vendes era que tenien més de 400 models de ceràmica, i que assistien a totes les fires internacionals com afirma de donar-se a conèixer, aprendre i saber el que demanava el mercat. "No pots esperar que els clients et vinguin, els has d'anar a buscar tu", explica.

En jubilar-se, l'any 2002, i sense successors per continuar l'activitat, l'empresa va tanca. La finca és, actualment, propietat de *Construccions Rubau*.

Característiques tècniques de la xemeneia

Les quatre peces, o sigui la nau industrial, el forn de flama invertida de vuit metres cúbics dissenyat per suportar els 1.020 graus de temperatura necessaris per a la cocció dels materials, el túnel de tiratge i la xemeneia, van ser construïdes per Francesc Feliu, cofundador de l'empresa.

La xemeneia és de forma tronc-cònica, amb un talús aproximat del 2%, i fa 12 metres d'alt. Està feta amb maons de terra cuita, peces de mida estàndard fetes a mà per Lluís Gironès, àlies "Sanglà", de la Bisbal. Aquests elements van ser tallats amb posterioritat amb disc elèctric per donar-los una forma de trapezi d'acord amb el diàmetre del tram de xemeneia que s'estava construint.

Sierra explica que entre el forn, el túnel de tiratge, de 25 metres de longitud i, pròpiament la xemeneia, es van emprar entre 3.000 i 4.000 maons.

Entre les parets de l'estructura s'hi va col·locar un embarnillat de ferro. Per garantir la resistència a les altes temperatures que es generen a la base de la xemeneia, i per a una major tolerància als òxids produïts pels vernissatges dels objectes, els primers cinc o sis mestres es van fer amb maons refractaris. Aquesta característica li va donar estabilitat i durabilitat durant 22 anys de funcionament (1966-1988). El forn s'omplia tres vegades a la setmana, estava 24 hores encès i necessitava unes altres 24 hores per refredar-se. Això significa que tenia un elevat rendiment. A partir de l'any 1988, l'empresa va emprar forns mecanitzats i, en conseqüència, la xemeneia va entrar en desús.

El constructor

Dissortadament, no hem pogut parlar amb Francesc Feliu, ja que va morir relativament jove a l'edat de 68 anys a Calella de Palafrugell. Era el 29 de juny de l'any 2003. Nascut a Fonteta el 20 de juny del 1935, el seu fill Francesc ens lliurava una fotografia i ens comentava que la seva professió era la de contractista d'obres. Si bé havia edificat obra nova, era especialista en la restauració de masies.

Tenia experiència constructiva. Així, dissenyar el forn, el túnel de tiratge i la xemeneia van ser per a ell tasques fàcils, tot i que prèviament, és clar, va haver de calcular les mides correctes per a una bona cocció i tiratge de fums.

Una xemeneia ens mostra que va ser ben feta quan conserva el talús en bon estat, especialment la part distal o corona. El broc és el lloc on la concentració de substàncies corrosives produïdes per la combustió és més alta. D'aquí que, sempre, les xemeneies finalitzen amb unes anelles de reforç fetes amb maons.

Gremi de ceramistes

El senyor Sierra explicava que cada dijous es reunien una vintena de ceramistes al restaurant Can Fray de Llofriu per gaudir d'una bona paella d'arròs i xerrar, entre altres coses, de catàlegs, de colors i d'impagats. Era una manera d'estar en contacte entre col·legues, i un estimulant per a crear nous models segons els imperatius del mercat.

En el mostrari d'objectes artesanals promogut pel Consorci de Promoció Comercial de Catalunya (COPCA) de la Pineda, hi hem comptabilitzat 127 tipus d'elements de jardineria, fet que demostra gràficament el que ens deia: cal tenir una gran diversitat de models perquè el client pugui escollir.

Agraïm la tasca documental a Àngel Sierra, a Francesc Feliu i a Roser Moliner.

Nom i procedència de les fotografies

1. El senyor Àngel Sierra en una fotografia cedida per ell mateix.
2. El senyor Francesc Feliu en una fotografia cedida pel seu fill.
3. Vista general de la xemeneia. Foto de l'autora.
4. Detall de la sortida de fums. Foto de l'autora.
5. Esquema d'un forn, túnel i xemeneia.
6. Interior de la nau industrial. Foto cedida per Àngel Sierra.
7. Anagrama de l'empresa. Cedit per Àngel Sierra.

Autor/a	Data d'edició
Rosa M. Masana Ribas	10.12.2011

[Envia-ho a qui vulguis]

Imprimir

Anar a dalt

Catàleg d'elements

A un arxiu que tenia guardat a casa, hi he trobat un catàleg de les peces de ceràmica que elaborava la empresa 'La Pineda', publicitat que em va lliurar el senyor Àngel Sierra en motiu de conversar sobre la xemeneia industrial que desponia el seu taller que feia funcionar el forn per la cocció del material.
Davant d'aquesta troballa tenia dues opcions, no fer-ne res i llençar-lo a la paperera o bé extreu-ne algunes imatges i fer-ne i adjuntar-les a continuació del article inicial.
Només presentem una petita mostra perquè com em esmentat, la empresa havia fabricat més de quatre-cents models de terrissa . També em considerat donar aquest catàleg expositor al Arxiu Municipal de Begur, perquè és possible que en un futur pugui interessar a algú que estigui motivat per conèixer la evolució que ha fet la ceràmica , diguem-ne d'utilitat en jardineria.
A les imatges que mostrem, hi podem observar que les peces guarden una estètica bastant pròpia de la dècada dels anys setanta i vuitanta.

Mostra d'algunes peces (composició Rosa M. Masana)

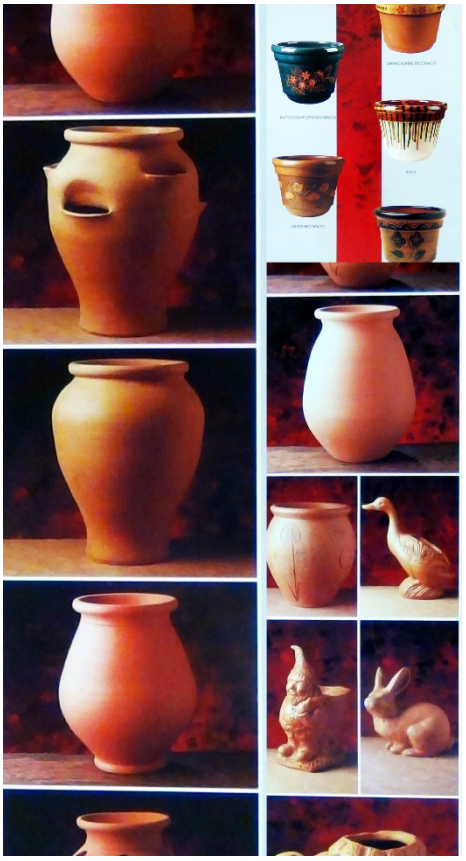

Cubiertos

Interior de la nau amb les peces a punt d'entrar o sortir del forn.

Comentar que en el catàleg i al costat de cada objecte, hi constava un requadre que especificava el número de referencia de la creació, les mides disponibles i el pes de cada una d'elles. Informació que havia de ser de força utilitat en el moment que el client es decidís a fer la comanda.

Ref.	Medidas	Peso/kgs.
176-A	50 x 35	9'400
176-B	45 x 32	8'450
176-C	40 x 30	6'700
176-D	35 x 27	4'700
176-E	30 x 25	3'400

Un model de mides disponibles

Informació complementaria adjuntada el dia 23-4-2019